

رښهري پښجهم - پاشكوي ۲

پاشكوي ۲

بیردوږهکان لهبارهي ژياني دواي مردن

کتیبي پیروږ به رووني فیلمان دهکات لهبارهي نهم راستيانهي خوارهوه
سهبارت به ژياني دواي مردن :

(هروهها پروانه رښهري شهشم : وانهي ۲۳ ، وه پاشكوي ۵ :
پهيوهندي مروږف به باوبايراني و پښينانه مردوهکاني) .

کتیبي پیروږ فیلمان دهکات که مروږف پښکهاټوه له جهستهو روځ (يان له
جهسته و دهروون و روځ) . وه روځي مروږف نامري به مردني جهسته .
چونکه روځي باوهردار به مهسيح دواي مردني راستهوخو دپروات بو
ناسمان وه دهتواني باوهرداراني ديکه بناسيتهوه له ناسمان . بهلام روځي
مروږفي مردوو ناتواني لهگهل زيندوهکاني سر زهوي له پهيوهنديدا بيت .

به دروخستهوهي هندی بیردوږي نا کتبي لهبارهي نهوهي چي روو
دهدات له مروږفا دواي مردني

(أ) بیردوږي جيهاني خوارهوه

۱- بیردوږي جيهاني خوارهوه دژهوانهي فيرکردنهکاني کتبي پیروږه .

بیردوږي جيهاني خوارهوه فير دهکات که جيهاني خوارهوه نهوهي پي
دهوتري "جيهاني مردوان" (به زماي عييري نهوهي پهيماني کوني پي
نوسراوه پي دهوتري "شئيول" يان "هاديس" له زماي يونانيدا که

پهیمانی نوئی پی نوسراوه) شوین و لانهی مردوانه ئیدی باوردار بیت
یان بی باور . وه بیردۆزی جیهانی خوار هوه لهم دوو شیوازهی خوار هوه
پیکهاتوه:

(أ) بیردۆزی یهکهمی جیهانی خوار هوه :

کاتی بیتاوان و خراپهکاران دهمرن جهستهو رۆحیان (یان گیانیان)
دادهبزی بۆ شوینیک له ژیر زهوی پیی دهوتری " جیهانی مردوان " . ئهو
شوینهش خهموک و تاریکهو مردوان بۆ تاههتایه تیایدا دهمیننهوه . ههروهها
ههندی له ئاینهکانیش ههمان باورهیان ههیه . ئهوان باورهیان وایه که
خهکی له جیهانی خوار هوه دهژین وهک چۆن له سهز زهوی دهژین .
ههروهها بروایان وایه که مردوان پیویستیان به پارهو خانوو و خواردن و
جلوبهگ و شتی دیکهی وهک پیویستیهکانی ژیانی زهوی ههیه تاکو له
جیهانی خوار هوه بژین . لهبهرئهوه ، دهبیت خزمانیان و کهسانی نزیکیان
ئهو شتانهیان بۆ دابین بکهن ! ئهوان دهروانه جیهانی خوار هوه گوایه
بهتاله له هوشیاری رهوشتی و چالاکی و دلخۆشی ، وه بروایان وایه که
جیهانی خوار هوه شوینیک نیه بۆ دیاری و پاداشت و سزا ، بهکو شوینیکی
بی لاینه .

(ب) بیردۆزی دوهمی جیهانی خوار هوه :

جیهانی خوار هوه شوینیکی بی لایهن نیه ، بهکو دابهش دهبیت بۆ دوو
بهش : یهکهم پیی دهوتری " بهههشت " ، ئهویش تاییهتمهنده بۆ چاکهکاران
(بی تاوانهکان) ؛ وه دوهم پیی دهوتری " دۆزهخ " که تاییهتمهنده بۆ
(خراپهکاران) . وه تا کاتی لئیرسینهوهی کۆتایی چاکهکاران ههندی دیاری
وهردهگرن و چیژ دهبینن له بهههشت ، هاوکات خراپهکارانیش سزای
دۆزهخ دهچیژن . ههندیکیان بروایان وایه که بهههشت تهنها بۆ جولهکهیه
و بهس ، وه کۆمهلیکی دیکه پییان وایه که بهههشت تهنها بۆ ئهو
جولهکانهیه که زور وابهستهی تهوراتن . بهلام جولهکهکانی دیکه
نهتهوهکان دهرۆن بۆ دۆزهخ . وه ئهو جولهکانه پییان وایه که مهسیا ئهوهی
دیت ههموو جولهکهکانی جیهانی خوار هوه رزگار دهکات ، بهلام ههموو

نهتهوهكان (ناجولهكه) تاههتايه له جيهاني خوار هوه دهمننهوه ؛ واته له تاريخيدا . وه ههندي مهسيحي پيان وايه كه ههموو باوهرداران چوونه بو بههشت پيش بهرزبونهوهي عيسا بو ئاسمان ، وه ئهوانيش دواي بهرزبونهوهي بو ئاسمان دهروون بو بههشت .

بهلام بيردوزهكاني جيهاني خوار هوه ناگونجيت لهگهل ئهوهي كتيبي پيروزي فيرمان دهكات !

۲- فيرکردني كتيبي لهبارهي جيهاني خوارهوه (جيهاني مردوان).

وشهي "شيئول" يان "هاديس" ههمان واتايان نيه له ههموو ئايهتهكاني كتيبي پيروزي دا . چونكه ئهم وشهيه سي لايهني مردن پيناسه دهكات . پيناسهيهكي هاكهزايي دوخي مردن دهكات يان وشه به وشه پيناسهيه شوييني مردن دهكات ئهو گوڤهيه جهستهيه ههموو مردواني تيادا دهنيژن ، يان دوزهخ ئهوهي روچه خراپهكارهكان و بي باوهران دواي مردنيان دهروون بوي . دهتوانين واتاي مهبهستدار ديارى بكهين له ريگهيه ئايهتهكاني لوقا ۱۶ : ۱۹ - ۳۱ ناكري ئهم وشهيه ئاماژه بكات بو ئهو شوييهيه پيي دهوتري : دوزهخ .

(أ) وشهي "شيئول" يان "هاديس" دوخي جيابونهوهي جهستهيه له روچ (يان گيان) .

دوخي مردن وهك قهلايهكه چند دهرگايهكي ههيه . زورجار ئاماژه دهكري بو دوخي مردن له كتيبي پيروزي دا كه ئهو شوييهيه بيكهاتوه له جيهاني مردن . وه زورجار ئهم شويينه وا وينهنيگا دهكريت كه قهلايهكهو چند دهرگايهكي ههيه ، وه كهس ناتوانيت بيكاتوه به كليلهكاني جگه له مهسيح (مهتا ۱۶ : ۱۸ ؛ بينين ۱ : ۱۸) . وه ئهم پيناسهيه ههلهستي به گشتاندي بيروكهيه گوڤ (كهيرانهوه بو خوئل) ئهوهي ههموو خهلكي شور دهبنهوه بو نيوي كاتي دهمرن (كۆمكار ۳ : ۱۹ - ۲۱) . ههرچنده كه باوهردارو بي باوهر مردن ئهزمون دهكهن و جهستهيهان دهكريته نيو گوڤهوه ، دهكري به وتهيهكي - هاكهزايي - بوتري هيچ جياوازيهك له نيوانياندا نيه له شيئول يان هاديس (كۆمكار ۹ : ۲ - ۳) . " خوداوهند مرووف

دەمىر ئېنىت و زىندووشى دەكاتەوہ ، بۆ دونىايى مردوانى شۆر دەكاتەوہ (بۆ دۆخى مردن) وە سەرىشى دەخاتەوہ (بۆ دۆخى ژيان) (۱ ساموئىل ۲ : ۶). ئەم دابەزىنەش بۆ شىئۆل يان ھادىس لەم ئايەتەنەي كىتئى پىرۆز باسكراوہ وەك ئەمانەي خوارەوہ : ئەيۇب ۱۴ : ۱۳ - ۱۴ ؛ ۱۷ : ۱۳ - ۱۴ ؛ زەبور ۸۹ : ۴۸ ؛ ھۆشەع ۱۳ : ۱۴ ؛ كردار ۲ : ۲۷ ، ۳۱ ؛ بىنين ۶ : ۸ ؛ ۲۰ : ۲۸ . وە ھەندى ئايەت ھەيە لە كىتئى پىرۆزدا باسى رۆحەكان دەكات وەك بلئى دابەزىن بۆ شىئۆل يان لە شىئۆل بوونيان ھەبىت (بۆ نمونە زەبور ۱۶ : ۱۰ ؛ ۳۰ : ۳ ؛ ۴۹ : ۱۵ ؛ ۸۹ : ۴۸) بەلام ئەوہ زانراوہ لەلامان لە پرووى ريزمانەوہ كە وشەي " گيان " (بە عىبرى نىفەش) گرئىراوہ بە جىناوى لكاوہوہ كە قسەكەرە " گيانم " ئەمەش گوزار شىكى ھاكەزايىبە ئامازە بۆ خود دەكات . بۆ نمونە ، زەبور ۸۹ : ۴۸ دەخوئىنەوہ " پالەوان ھەيە بژى و مردن نەبىنىت ؟ گيانى خۆى لە دەست دونىايى مردوان دەرباز بكات ؟ " لىرەدا مەبەستەكە ئەوہيە : " كى ھەيە ناخى خۆى دەرباز بكات لە دەسەلاتى جىھانى مردوان ؟ " ھەر وەھا لە پەندەكان ۲۳ : ۱۳ - ۱۴ دەخوئىنەوہ تۆ بە كوتەك لئى بەدەيت ، گيانى لە دونىايى مردوان دەرباز دەبىت . مەبەستەكە لىرەدا ئەوہيە تۆ دەربازى دەكەيت يان لە مردن ي پىشوەختە (خودى مردنەكە) ، يان لە سزاو دۆزەخ .

دۆخى مردن وەك شوئىنىكى تارىكە ھىچ ھىوايەكى تئىدا نيە .
 راگەياندەنەكانى خودا لە پەيمانى كۆندا بۆ ماوہى نئوان مردن و ھەستانەوہى مرؤف ھىشتا تەواو نەببوو . ھەندىك پىيان وابوو كە دۆخى مردن (تەنەت دۆخى دارزانى جەستە لە گۆردا) دۆخىكى خەمۆك و دژوارە . لە سپارەي ئەيۇب ۷ : ۹ - ۱۰ ؛ ۱۰ : ۱۰ - ۱۹ ؛ ۲۲ : ۱۷ ؛ ۱۷ : ۷ - ۱۶ ، ئەيۇب لەبارەي مردنەوہ دەلئىت ، شوئىنى نەگەر انەوہيە بۆ (سەر زەوى) ، وە "خاكى تارىكى و سىبەرى مەرگە" ، وە " خاكى تارىكى ئەنگوستەچاوە نارىكىە" ، وە شوئىنىكە تىايدا مرؤف لە تارىكىدا دەبىت ، وە شوئىنىكە تىايدا دەمئىتەوہ لەگەل كرم ، وە شوئىنىكە مردوو تىايدا خۆى و پلانەكانى و ھەزو ھىواكانى لە پشت دەرگا داخراو ھەكانەوہن .

وه له ئه‌یوب ١٤ : ٧- ١١ ، ئه‌یوب دهر وانه‌یته دۆخی مردن وهك ئه‌وه‌ی
مرۆف بئ هیوا بئیت جیاواز له دره‌خته‌کان . چونکه دار ئه‌گهر لق و
پۆپه‌کانی ببری سهر له‌نوئ چه‌کهره ده‌کات و لقی نوئ دروست ده‌کاته‌وه .
به‌لام مرۆف دهرمئ و ناگه‌ر ئه‌وه بو ژیان دوباره بو سهر زه‌وی . ئیدی
به‌م شیوه‌یه ، جیاواز له دره‌خت و روه‌ك ، مرۆف ته‌نها یه‌ك هه‌لی
له‌بهر ده‌سته له ژیانی سهر زه‌وی !

هیوای ژیان له دوا‌ی مردن له په‌یمانی کوندا . دوا‌ی ئه‌وه ئه‌یوب گوزارش
ده‌کات له‌و ئاواته‌ی هه‌یه‌تی : (ئه‌یوب ١٤ : ١٢- ١٧) ئایا مرۆف هه‌لیکی
دیکه‌ی هه‌یه بو ژیان له دوا‌ی مردنی ؟ ئایا خودا کاتیک دیاری ده‌کات بو
مردن و شار دهنه‌وه پاشان سهر له‌نوئ بئته‌وه یادی ؟ ئایا خودا دوباره له‌خه‌و
رایده‌چله‌کینی و هه‌لیده‌ستین ئه‌وه له "شیئۆل" (دۆخی مردن) ؟ له‌م
بار و دۆخه‌دا ، چاوه‌روانی نوێکردنه‌وه ده‌کات له خودا و هیوای هه‌یه !
له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی ئه‌یوب ئه‌م وشانه‌ی به رۆحی پیشبینی کردنه‌وه ووت ، به‌لام
گه‌رایه‌وه که‌وته سهر خۆی ، ئه‌یوب ١٤ : ١٨- ١٩ . وه له ئه‌یوب ١٦ :
١٩- ٢١ ؛ ١٩ : ٢٥- ٢٧ ، ئه‌م بیروکه پیشبینیه دوباره بووه جار یکی دیکه
. له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی ئه‌یوب مرۆقی له‌ناوچه‌وه ، به‌لام ده‌یزانی که
رزگار کاره‌که‌ی (خودا) زیندوه‌و نامریت . هه‌روه‌ها ئه‌و ده‌یزانی که له
کو‌تایی میژووی جیهان ، خودا له‌سهر خۆلی ئه‌م زه‌ویه راده‌وه‌ستی و
به‌شداری ده‌کات له‌وه‌ی روه‌و ده‌دات له‌سهر زه‌وی . وه دوا‌ی ئه‌وه‌ی پیستی
له‌ناوده‌چیت به بئ له‌شی خودا ده‌بینیت ؛ واته به رۆحی خودا ده‌بینیت .

هه‌روه‌ها ئه‌م بیروکه پیشبینیه‌ی که هاتوه له سپیاره‌ی ئه‌یوبدا به شیوه‌یه‌کی
روونتر له سپیاره‌کانی دیکه‌ی کتییی بیروژدا دووباره بوته‌وه . ده‌بینن
دوا‌ی مردن هیواو چاوه‌روانی هه‌یه (وه‌ك چۆن له په‌یمانی نوئ دا هه‌یه) .
بو نمونه ، خه‌نۆك له‌بهر ده‌م خودا هاتوچۆی کردو خودا بر دیه‌وه لای خۆی
(په‌یدابوون ٥ : ٢٢- ٢٤) . وه‌ك چۆن هه‌روه‌ها ئیلیا رۆیشت بو ئاسمان "
له گه‌رده‌لودا" (پاشایانی دوهم ٢ : ١١) . ئیدی به‌م شیوه‌یه خه‌نۆك و ئیلیا
شۆر نه‌بوونه‌وه بو جیهانی خواره‌وه (عیبرانیه‌کان ١١ : ٥) ! هه‌روه‌ها
زه‌بور ١١٦ : ١٥ ده‌لئیت : "سه‌نگینه له‌بهر چاوی خوداوه‌ند ، مردنی

خۆشەوېستانى " . بەلام راستودروستان دەمردن تاكو جيا بېنەوہ لە خراپەكاران ، وە تاكو بېرۆنە ناو ئاشتى ، وە تاكو بحەسېنەوہ (ئېشايە ۵۷ : ۱ - ۲) . چونكە كاتى مرؤف دەمرىت لاشەى دەگەرېتەوہ بۆ خۆل ئەوہى لېوہى دروست بوہ ، بەلام رۆحى دەگەرېتەوہ بۆلاى خودا ئەوہى بەخشىوېتەى بە مرؤف (كۆمكار ۱۲ : ۱۷) . لەگەل ئەوہى جەستەى راستودروستان رادەكشېن لە گۆردا ، بەلام رۆحيان پېر لە خۆشېە لەبەردەم خودا (زەبور ۱۶ : ۹ ، ۱۱ ؛ ۱۷ : ۱۵ ؛ ۴۹ : ۱۵ ؛ ۷۳ : ۲۴ - ۲۶ پەندەكان ۱۴ : ۳۲ ؛ ئېشايە ۲۵ : ۸ ؛ دانىال ۱۲ : ۲) .

هيوای ژيان دواى دۆخى مردن لە پەيمانى نویدا . خودا خوداى مردوان نېە ، بەلكو خوداى زىندوانە. ئەو خوداى ئىبراهيم و ئىسحاق و ياقوبە (مەتا ۲۲ : ۳۲) ! باوەردارانى پەيمانى كۆن ئارەزووى نىشتمانىكى باشترىان دەکرد - نىشتمانى ئاسمانى (عىبرانىەكان ۱۱ : ۱۳ - ۱۶) ! وە پەيمانى نوى زۆر روونتەر ئەم حەزو ئارەزووى ناو دلى باوەرداران دەخاتە روو . هەروەها باسى دلخۆشېەكانيان دەكات تەنانەت دواى مردنېشيان . بۆ نمونە ، كاتى لاشەى زەمويمان لەناو دەچىت ، ئىدى لای خودا نىشتەجى دەبين لە ئاسمان ، وە كاتى لە لاشەمان دوور دەكەوينەوہ ، ئىدى لەگەل خودا دەبين (۲ كۆرنسۆس ۵ : ۱ ، ۸ ؛ هەروەها پروانە لۇقا ۱۶ : ۲۲ - ۲۵ ؛ ۲۳ : ۴۳ ؛ كرددار ۷ : ۵۹ ؛ ئەفەسۆس ۳ : ۱۴ - ۱۵ ؛ فيلېپى ۱ : ۲۱ ، ۲۳ ؛ ۱ تەسالۆنىكى ۵ : ۱۰ ؛ بېنين ۶ : ۹ ، ۱۱ ؛ ۱۴ : ۱۳) .

(ب) وشەى " شىئۆل" يان " هاديس" هەندىك جار بە واتاى " دۆزەخ" دىت.

"شىئۆل" يان " هاديس" شوينى نازارى تاھەتاييه .

"شىئۆل" يان " هاديس" بە واتاى دۆزەخ دىت . لە هەندى ئايەتى كىتېبى پېرۆزدا ، مردن هاوشىوہ دەكرى بە دۆزەخ وەك هۆشدارى و هەپرەشە نەك تەنھا وەكو بارودۆخەكەى و بەس (پەندەكان ۵ : ۵ ؛ ۷ : ۲۷ ؛ ۹ : ۱۷ - ۱۸ ؛ ۱۵ : ۲۴ ؛ ۲۳ : ۱۴) . ئىدى بەم شىوہىە ، واتاكة نزيكە لە دۆزەخەوہ .

بۆ نمونه ، له پهنهكان ۱۵ : ۲۴ دهخوینینهوه که " رچیکه‌ی ژیان بۆ
مروقی وریا به‌ره‌و سه‌ره‌ویه ، تا له دونیای مردوان دوور کهوێتهوه له
خواره‌وه ". ئهمه هۆشداریه بۆ خراپه‌کاران که ده‌که‌ونه دۆزمخه‌وه‌و سزا
دهدرین. وه‌ك چۆن خودا له سپاره‌ی وته‌كان ۳۲ : ۱۹ - ۲۲ ده‌فه‌رموئ که
توو‌ره‌یه‌یه دادپه‌روه‌رانه‌که‌ی : گری‌گرتوه... ئاگریکه ته‌نانه‌ت دونیای
مردوانی خواره‌وه‌ش ده‌سو‌تینی. " وه هۆشداریه‌ك له زه‌بوره‌كان ۹ : ۱۷ -
۱۸ ده‌خوینینه‌وه که خراپه‌کاران و نه‌ته‌وه‌كان به‌ره‌و دۆزه‌خ ده‌روون و
ناویان له بیر ده‌کریت و هه‌یچ هیوایه‌کیان بۆ ناگه‌ریته‌وه (جیاواز له
باوه‌رداران). له زه‌بوری ۴۹ : ۱۳ - ۱۵ هۆشداریه‌کی دیکه ده‌خوینینه‌وه
که ئه‌و خه‌لکانه‌ی پشت به‌خویمان ده‌به‌ستن رزگاریان نابیت له دۆزه‌خ
(دونیای مردوان). ئهمه‌ش جیاوازه بۆ باوه‌رداران ، چونکه خراپه‌کاران و
بئ باوه‌ران ده‌روونه دۆزه‌خ و له‌به‌رده‌م خودا رانه‌ستن . وه له‌هوی
ده‌مینه‌وه به‌بئ ده‌ربازبوون و به‌بئ هیواو به‌بئ ئاماده‌گی خودایی.

هه‌ندی له راقه‌کاران هه‌ولیان داوه ئه‌م سه‌ختیه وه‌لانی له ریگه‌ی
ده‌ستبه‌رداربوون له بیروکه‌ی جیهانی خواره‌وه‌ی بئ لایه‌ن و وتویانه که
جیهانی خواره‌وه پیکهاتوه له دوو به‌ش ئه‌وانیش ، به‌هه‌شت (نشینگه‌ی
راستو‌دروستان) ، وه دۆزه‌خ (نشینگه‌ی خراپه‌کاران) .

به‌لام ئی‌مه ئه‌و جو‌ره دابه‌شبوونه نابینه‌وه له هه‌یچ شوینیکه‌ی په‌یمانی کوندا.
په‌یمانی کۆن له‌باره‌ی دۆزمخه‌وه ده‌دوئ وه‌ك نشینگه‌ی خراپه‌کاران و
به‌س . هه‌روه‌ها په‌یمانی نوئ به‌هه‌شت وینا ده‌کات به ئاسمان (لوقا ۲۳ :
۴۳ ؛ ۲ کورن‌سۆس ۱۲ : ۲ ، ۴) وه نالیت شوینیکه له جیهانی خواره‌وه !
هه‌روه‌ها په‌یمانی نوئ جیهانی مردووان وینا ده‌کات به دۆزه‌خ (مه‌تا ۱۱ :
۲۳ - ۲۴ ؛ لوقا ۱۶ : ۲۳). وه له لوقا ۱۶ : ۲۳ - ۲۴ ، ده‌وله‌مه‌نده

خوویسته‌که نیژراو ئازار ده‌چێژی له دۆزه‌خدا . له‌هه‌موو ئه‌م
بارودۆخانه‌دا ده‌بینین که ته‌نها خراپه‌کاران ده‌روون به‌ره‌و دونیای مردووان
یان دۆزه‌خ وه راستو‌دروستان ده‌روون بۆ ئاسمان . له‌به‌رئ‌هه‌وه ، ناتوانین
به‌روانینه دونیای مردووان وه‌ك شوینیکه‌ی جیهانی خواره‌وه پیکهاتبئ له دوو

بەش وەك چۆن پېشتەر باسماڭ كورد و لايەنگرانى بىردۆزى جىھانى
خوارمۇە بانگەشەى بۆ دەكەن !

" شىئۆل: يان "ھادىس" وەك نشىنگەى شەيتان و ھاوہ لانى. لەسەروو
ئەمانەوہ ، وشەى "شىئۆل" بەرامبەر بە وشەى "ئەبدۆن" ى عىبىرىيە كە بە
واتاى : "لەناوچوون" دىت (ئەيۇب ۲۶: ۶ ؛ پەندەكان ۱۵: ۱۱ ؛ ۲۷:
۲۰). ئەمەش وشەىكى بەھىزە بەكار دىت بۆ پېناسەكردنى فرىشتەكانى
دۆزەخ. وە دۆزەخ ئەو شوئىنەىيە كە نشىنگەى شەيتان و رۆحە پېسەكانە ()
بىنين ۱۹: ۱۱ ؛ ھەروەھا بروانە بىنين ۹: ۱ - ۵ ؛ ۱۱: ۷ ؛ ۱۷: ۸ ؛ ۲۰: ۱ -
۳). لەبەرئەوہ ناكرى دۆزەخ شوئىنكى بى لايەن بىت وەك چۆن
لايەنگرانى بىردۆزى جىھانى خوارمۇە بانگەشەى بۆ دەكەن .

(ج) وشەى "شىئۆل" يان "ھادىس" واتە : "گۆر" يان ئەو شوئىنەى
جەستەى مردوانى تىادا دەئىژرى.

واتاى رەسەنى وشەى " شىئۆل " شوئىنى لەناوچوونە. ھەروەھا بە واتاى
دۆزەخ يان شوئىنى لەناوچوونى تاھەتايى خراپەكاران دىت. بەلام ھەروەھا
ئامازە بە واتاى دوھم دەكات كە شوئىنى دارزىنى لاشەىيە ؛ واتە : گۆر . وە
زۆر جار وشەى "شىئۆل" لە پەيمانى كۆندا بەكار دەھات (كە ھىشتا
راگەياندىنى خودا تەواو نەبوو) بە واتاى گۆر نەك دۆزەخ . بەلام لە
پەيمانى نويدا (كە سروشى خودايى تەواو بوو) وشەى "ھادىس" زۆر جار
بەكار ھاتوہ وەك ئامازەيەك بۆ دۆزەخ نەك بۆ گۆر.

ئاسان نىە دىارىكردنى ئەوہى ئايا وشەى " شىئۆل " ئامازە بىت بۆ دۆخى
مردن يان بۆ گۆر . ئەمەش ئەو شتەىيە كە تىبىنى دەكەين لە رىگەى
ئايەتەكانى سىپارەى (ئەيۇب ۱۴: ۱۳ ؛ ۱۷: ۱۳ ؛ ۲۱: ۱۳). وە لەو
ئايەتەكانى باسماڭ كورد گریمانەى زىاتر ھەىيە بە واتاى گۆر بىت. لە
سىپارەى پەيدابوون ۴۲: ۳۸ ، ياقوب خەمبار و دلتنەنگە بۆ ئەوہى
كۆرەكەى لەدەست نەدات و دەلئىت : ئەگەر لەو رىگەى پىيدا دەروڭ
تووشى شتەىك بىت، ئەوا مووہ سىپەكانم بە خەمەوہ دەئىنە ناو شىئۆل ؛ واتە
گۆر (ھەروەھا بروانە پەيدابوون ۳۷: ۳۵ ؛ ۴۴: ۲۹ ؛ پاشايانى يەكەم ۲:

٦ ، ٩). وه زهبورى ٨٨ : ٣ دهأيت : ژيانم له شيئول (دونايى مردوان)
 نزيك بوتوه (گور) ؛ واته له سهرهمرگدايه. وه زهبور ٦ : ٥ دهخوينينهوه
 : " چونكه ياد كردنهوى تو له مردوواندا نيبه . له شوينى مردواندا (واته
 شيئول : گور) كى ستايشت دهكات ". وه زهبور ٤٩ : ٦ - ١٥ دهخوينينهوه:
 چارهنوسى ئهوانهى پشت به خويان دهبهستن و شانازى به سامان و
 شوينكهوتهكانيانهوه دهكهن "شيئول" (گور)ه چونكه سامانهكانيان لاشهيان
 دهر باز ناكات له دارزان و وشكبوونهوه. بهلام چارهنوسى راستودروستان
 ئهوانهى پشت به خودا دهبهستن ئهويه خودا رزگار يان دهكات؛ واته
 لاشهيان ههلهستينينهوه له گور و دهيانبات بو لاي خوئى . بهلام كاتى
 مردن (واته پيش ههستانهوى مردوان) "خول دهگهرينهوه سهر زهوى
 وهك پيشوو روحيش دهگهرينهوه لاي ئهوه خودايهيه بهخشيويهتى "
 (كۆمكار ١٢ : ٧).

وه كۆمكار ٩ : ٦ ، ١٠ ئاماژه به دوخى مردن دهكات تهناهت مردنى
 جهستهو مانهوى له گوردا. ليرهه دا دهبينين "شيئول" (واته دوخى مردن
 لهناو گوردا) ، لهويدا هيچ كاريك نيه ، وه پلان و زانيارى و دانايى نيه.
 خهلكى هيچ بهشداريهك ناكهن لهناو گوردا له هيچ شتتاك دا . چونكه
 مروقهكان له دوخى مردندان لهناو گوردا جيا بوونهوه له ژيانى ئهم جيهانه
 ، ههروهها جيابوونهوه له ههموو چالاكيهكانى ئهم جيهانهى ئيستامان . وه
 له كردار ٢ : ٢٧ ، ٣١ دهخوينينهوه كه "هاديس" ئاماژهيه بو دوخى مردن
 تهناهت مردنى جهستهو دارزانى و وشكبوونهوى.

يوخته:

"شيئول" يان "هاديس" بارودوخى مردنه پيش ههستانهوى لاشهكان.
 بهپيى باسهكه ، ئهم وشهيه ئاماژه دهكات به يان دوخى مردن (واته
 جيابوونهوى روخ له جهسته) يان (گور ، دوزهخ). چونكه هيچ نايهتتاك له
 كتىبى پيروژدا نيه فيربكات كه روخى ههموو خهلكى دهروات بو ههمان
 شوين كاتى مردن! راسته ههموو خهلكى (راستودرست و خراپهكار) له
 گوردا دهنيژرين . بهلام ئهمه تايبهته به لاشهيانهوهو بهس . بهلام روخهكان
 دهرۆن بو دوو شوينى جياواز ! روخى باوهرداران (راستودروستان)

دەروات بۆ ئاسمان (كۆمكار ۱۲ : ۷؛ ۲ كۆرنسۆس ۵ : ۸؛ فيليپى ۱ : ۲۳؛
عيرانىھەكان ۱۲ : ۲۳)، بەلام رۆھى خراپەكاران و بى باوەران دەروات
بۆ دۆزەخ (مەتا ۱۱ : ۲۳ - ۲۴؛ لۇقا ۱۶ : ۲۳).

(ب) بىردۆزى يان (بىروباوەرى) پورگەتۆرى ، بەرزەخ

۱ - بىردۆزى يان بىروباوەرى پورگەتۆرى دژەوانەى فيرکردنەكانى كتىبى پىرۆزە .

بىردۆزى (پورگەتۆرى يان بەرزەخ) دەلى: كاتى مردن رۆھى باوەردارە
پاكوبىگەردەكان دەروات بۆ ئاسمان . ئەوانەش "پىرۆزكراوانن" كە ناس
كراون لە ئىنجىلى مەتا ۲۵ : ۴۶؛ فيليپى ۱ : ۲۳ . بەلام رۆھى ھەموو
باوەردارانى دىكە پىش ئەوھى پروات بۆ ئاسمان يەكەمجار دەروات بۆ
"بەرزەخ" (پاكزكەرەوھ) (شوينى ئاگرو ئەشكەنجەوانزار). لە بەرزەخدا
دەبى ئەوانە بە پرۆسەى پاكبونەوھدا تىپەرن لەو گوناھانەيان كە شايەنى
ليخۆشبوونەو لەسەر زەوى ئەنجاميان داوھ . وە بە پىي فيرکردنى
ھەندىكيان ئەوا بەرزەخ شوينى ئازار نىھ ، بەلكو شوينىكە بۆ پاكبونەوھو
ئامادەكارى بۆ چوونە ناو ئاسمان .

بەلام ماوھى مانەوھ لە بەرزەخ و نمرەى پاكبونەوھ پشت بە ژمارەى
گوناھەكان دەبەستن ئەوانەى دەبىت لىي پاك بىنەوھ . وە دەكرى ماوھى
مانەوھ كورت بكرىتەوھو سووك بكرىت بە ھۆى سەختى ئازارى ئەوى،
لە رىگەى نوپزى باوەردارە زىندوھەكان و كارە چاكەكانيان و قوربانى
پىشكەشكردنىانەوھ . ئەم بىردۆزى بەرزەخەيان لەسەر بنەماى ئەوھ
دامەزراندوھ كە لە مەكابىينى دوھمدا ھاتوھ بەشى ۱۲ : ۴۲ - ۴۶ كە دەلىت:
" ئىدى لە ژىر جلو بەرگى ھەر يەك لە كوژراوھەكان نىشانەيەكى بتى
يەمنىيان دۆزىھوھ ئەوھى تەورات ياساغى كردبوو بۆ جولەكەكان وە بۆ
ھەموان پروون بۆوھ ئەوھ ھۆكارى كوشتنەكەيان بوو . ئىدى ستايشى
خوداوەندى دادپەرمورى حوكمەريان كرد ئەوھى شاراوەكان ئاشكرا
دەكات . پاشان دەستيان كرد بە نوپز و سرود بۆ سىرپىنەوھى ئەو گوناھانەوھ

ئىدى يەھوزاي جوامىر و خانەدان ئامۇژگارى نەتەھەكەي كرد كه خۇيان پاك بكنەھە لە گوناھە ئەگەر بە چاوەكانيان ئەوانەيان بىنۆە كه لە پىناوى گوناھەدا كەوتن و پىكران . دواتر ھەموو ئەو بەخشىنانەي كۆكردەھە كه ھەر يەككىيان بەخشىيان ، بىرى كۆى گشتى ھەزار پارچە زىو بوو ئىدى ناردى بۆ ئۆرشاليم تاكو قوربانى گوناھەي پى پىشكەش بكنە ئەھش باشتىرىن شت بوو كردى وە دۇنيايى تەواو بوو لەسەر بىروباوھرى ھەستانەھەي مردوان ، چونكە ئەگەر ھىواي نەدەبوو بە ھەستانەھە بۆ ئەوانەي كەوتن ئەوا نوژمەكانى لە پىناوى مردوھەكان پوچەل و بى سوود دەبوو . بە ھۆى ئەو ، بە خوداناسىھە پۆشاكى جوانيان بۆ ھەلگىرا . ئەو پىرۆزكراوى خوداناسى بىنى ، بۆيە كەفارەتى مردوھەكانى پىشكەش كرد بۆ سىرینەھەي گوناھەكانيان ."

بەلام ئىمە ھەلەي فىرکردنەكانى سىپارەي مەكابىنى دوھم دەبىن لەبارەي چەند شتىكەھە كه ناكرى ھىچ كەسنىك پەسنەدى بكات . چۆن دەبى سەربازە مردوھەكان كه بت پەرسە بوونە رزگاربان بىت و بەرزەخ (پاكزكەرەھە) تىپەرىنن ؟

۲- وەلامدانەھەي كىتیبى پىرۆز بۆ بىردۆز بان بىروباوھرى (پاكزكەرەھە) بەرزەخ .

(أ) كاتى مردن ھەموو باوھرداران راستەھوخۆ دەروڭ بۆ ئاسمان .

كىتیبى پىرۆز فىرمان دەكات كه ھەموو باوھردارانى راستەقىنە پىرۆزكراون (۱ كۆرنسۆس ۱ : ۲) . وە كىتیبى پىرۆز پىناسەي رۆشىتنى باوھرداران دواي مردن بان بە چەندىن دەستەواژەي جىاواز دەكات . ئاسمانى جوان ئەھەي باوھرداران بۆى دەروڭ دواي مردن بان پىناسە دەكات بە بەھەشت (لۇقا ۲۳ : ۴۳) ، وە بە مالى باوك كه ژوورى زورى لىبە (يۇھەنا ۱۴ : ۲) ، وە بە شوپىنى شكۆمەندى (زەبور ۷۳ : ۲۴ - ۲۵) ، وە بە شوپىنى نىشتەجى بوون لەگەل مەسىح (فىلپى ۱ : ۲۳) ، وە بە شوپىنى نىشتەجى بوون لەگەل خوداوەند (۲ كۆرنسۆس ۵ : ۸) . وە بە پىنى ئەھەي لە ۲ كۆرنسۆس ۵ : ۸ دا ھاتوھ ، دووركەوتنەھەمان لە لاشە واتە

مانهوه مان له لای خوداوه ند . وه به پپی ئه وهی له فیلیپی ۱ : ۲۳ دا هاتوه ،
رویشتنمان له ژیانی جهسته واته له گهل مهسیح دا بین .

**(ب) هیچ کهسینک ناتوانی هیچ شتیک زیاد بکات له سهر ئه و کاره
رزگارییهی مهسیح تهواوی کرد .**

کاتی مردن ، باوهرداران پراستهقینه پراستهوخو دهرۆن بو ئاسمان چونکه
عیسای مهسیح کریی گوناوهکانیانی به تهواوی دا !

بیردۆزی بهرزه خ ههول دهدات شت زیاد بکات له سهر ئه و کاره
رزگارییهی که مهسیح تهواوی کرد له سهر خاچ (یوحنا ۱۹ : ۳۰) . وه
دوو ئایهت له بینین ۲۲ : ۱۸ - ۱۹ هوشداری دهدات به خهلکی له زیاد
کردن یان کهمکردنی ههر شتیک له فیرکردنهکانی کتیبی پیروژ ! وه
مهسیح باوهرداران پراستودروست و پیروژ دهکات به تهواوی (۱)
کۆرنسۆس ۱ : ۳۰ !

بیردۆزی بهرزه خ کاری چاکهی باوهرداران و نوێژهکانیان دهکات به
ئامرازیک بو یارمهتیدانی رزگاریی ، بهلکو دهیکات به شتیک سهرهکی له
رزگارکردنی خهلکیدا . بهلام له ئهفەسۆس ۲ : ۸ - ۹ دهخوینینهوه هیچ
کهسینک ناتوانی به کاری چاکه رزگاری بیته ! هاوکات ههندی کهس
ههول دهدن بانگهشهی ئه وه بکهن که ئهوان کللی مردن و دۆزهخیان
له لایه ، بهلام سپیارهی بینی به روونی فیرمان دهکات که تنها عیسای
مهسیح خاوهنی ئه و کلیلانهیه !

(ج) بیردۆزی نوستنی گیان

1- بیردۆزی نوستنی دهروون یان گیان دژهوانهی فیرکردنهکانی کتیبی پیروژه .

بیردۆزی نوستنی گیان دهلی دواي مردن گیان (رۆح) دهگوازریتهوه بو
دۆخی بی ئاگایی تهواو ، ناگهریتهوه بو دۆخی ئاگابوون مهگهر کاتی
ههستانهوهی گیان (رۆحهکان).

وه زورجار بېردووزى نوستنى گيان خوې گريدهدات به بېردووزى لهناوچوون يان بېردووزى دهرفتهى دوهمهوه . گوايه دواى مردن ، جهستهو روچ (يان گيان) شوړ دهنهوه بو گوړ و دهچنه نيو دوخى نهبوونى تهواو. وه كاتى ههستانهوه روچ (يان گيان) دهگپرتهوه دووباره بو دوخى ناگايى وه درهفتهيكى ديكهى دهبيت كه توبه بكات و رزگارى بيت و جهستهيهكى نوپى تهواوى دهبيت ، يان توبه ناكات و چارهنوسى لهناوچوونى تهواوتهى دهبيت .

ئهو ماموستا دروزنانه بېردوزهكهمان لهسر ههندي ئايهتى كتيبى پيرو ز دارشتهو وهكو يوحنهنا ۱۱ : ۱۱ ؛ ۱ تهسالونيكى ۴ : ۱۳ كه باسى مردن دهكن وهك نوستن . ههروهها بېردوزهكهمان لهسر ئايهتهكانى زهبور ۶ : ۶ ؛ كومكار ۹ : ۱۰ دارشتهو كه باسى مردن دهكن وهكو بى ناگايى . ههروهها لهسر ئايهتهكانى ۲ كورنسوس ۵ : ۱۰ ؛ بينين ۲۰ : ۱۱ - ۱۵ به پپى راقهكانيان دهلين چارهنوسى خهلكى تنهها له روژى حوكمدانى كو تايدا ديارى دهكرىت و بهس نهك پيش ئهو كاته.

۲ - كتيبى پيرو زهوى بېردووزى نوستنى گيان دادهخات .

(أ) كتيبى پيرو زه به هيچ شيوهيهك فيرمان ناكات كه روچ (يان گيان) دهچيته دوخى نوستهوه !

كتيبى پيرو زه تنهها فيرمان دهكات كه ، كهسى مردوو وهكو نوستوو وايه ئهويش بههوى هاوشيوهى نيوان لاشهى مردوو لهگهل كهسى نوستوو. بهمهش ، ئهو دهستهواژه بهكار هيتر اوه تنهها گوزار شيكه لهبارهى مردنى جهستهيهوه .

(ب) كتيبى پيرو زه فيرمان دهكات كه روچه (يان گيانه) مردووهمكان به ناگايى تهواوهوه دهميننهوه .

ئيدى روونه كه ئايهتهكانى كتيبى پيرو زه ئهوهى ههنديك كهس راقهى دهكن بهوهى مردوهمكان له دوخى "بى ناگايى" دهبن ئهوانه جهخت لهسر راستيهك دهكنهوه كه مردووان ناتوانن بهشدارى هيچ شتيكى ئهم جيهانه

بکهن ! بۆ نمونه ، کۆمکار ۹ : ۵ - ۱۰ دهخوینینهوه : " بهلام مردووان هیچ نازان ، ... ئیتر بهشییان نییه تاههتایه (لهسهر زهوی) ... ههموو ئهوهی دهستت دهیدۆزیتهوه تا بیکات ، به هیزهوه ، چونکه نه کار و نه داهینان و نه ، زانین و نه دانایی نییه له دونیای مردووان ، ئهوهی تۆ دهچیت بۆ ئهوی ". ئیدی بهم شیوهیه ، دواى مردن کریکار ناتوانی کار بکات ، وه گۆرانی بیژ ناتوانی گۆرانی بلایت ، وه پاشا ناتوانی دهسهلاتدار بیته بهسهر ولاتهکهیدا. بهمهش کتیبی پیروژ فیрман دهکات که کاتی جهسته رادهکشى لهناو گۆردا ، رۆح (گیان) نازانی چی روو دهدات لهسهر زهوی (بروانه ئیشایا ۶۳ : ۱۶)!

بهلام کتیبی پیروژ ههروهها فیрман دهکات که کاتی جهسته رادهکشى لهناو گۆردا ، رۆح (یان گیان) به ئاگییهوه دهمینیتهوه و ههست به روداوهکانی ئاسمان یان دۆزهخ دهکات و دهزانی ! بۆ نمونه ، لوقا ۱۶ : ۲۲ - ۲۸ دهخوینینهوه که پیاوه دهولهههنده خوویستهکه مردو نیژرا . وه کاتی چاوی کردهوه خۆی بینیهوه له دۆزهخ و نازار چهشتندا ! وه له عیبرانیهکان ۱۲ : ۲۲ - ۲۴ ؛ بینین ۶ : ۹ - ۱۰ دهخوینینهوه که کاتی باومردارانی مهسیح دهمرن چیژ له ژیانیکی بهئاگایی وهردهگرن و بهشداری خوشی دهکهن لهگهڵ خودای سێ ئهقنوم و ههموو باومردارانی دیکه ئهوانهی پیش ئهمان مردوون .

(ج) له رۆژی حوکمدانی کۆتایی ، چاره‌نوسی خه‌لک دیاری ناکری ، به‌لکو راده‌گه‌یه‌نری .

چونکه چاره‌نوسی کۆتایی خه‌لک پشت به په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ڵ عیسانی مه‌سیح ده‌به‌ستی له ژیانى سهر زهوی ! عیسا له ئینجیلی یوحنا ۳ : ۱۸ ، ۳۶ دا فهرموی : " ئهوهی باومری پی بهینیت حوکم نادریت ، بهلام ئهوهی باومر ناهینى ئهوا حوکم دراوه . چونکه باومری به ناوی کوره تاقانه‌کهی خودا نه‌هیناوه ئهوهی باومر به کورمه بهینیت ژیانى تاههتایی ههیه . بهلام ئهوهی گویرایه‌لی کورمه که نییه ژیان نابینیت به‌لکو تووره‌یی خودای لهسهر ده‌مینیت " . وه به پیی ئهوهی له ئینجیلی مه‌تا ۲۵ ؛ ۲ ته‌سالونیکی ۱ دا هاتوه ، چاره‌نوسی کۆتایی خه‌لک ، له کاتی ژیانى سهر زهوی

برياری لهسەر دهرئیت ؛ واته پيش مردنيان. وه به پي پيوانهكاني ناو
ئينجیلی مهتا ۲۵: ۱۴ - ۳۰ ، پاداشت يان سزا بو هر كهسيك پيش مردنی
دياری دهكرئیت وه پيش هاتنهوهی دوهمی مهسيح .

لهبهر ئهوه ، هيچ دهرفتهئیکي دووباره نيبه بو رزگار بوون له دوای مردن !
وه به پي ئهوهی له ئينجیلی مهتا ۲۵: ۳۴ ، ۴۱ ؛ ۲ تهسالونیکي ۱: ۵ -
۱۰ هاتوه ، حوكمدانی كوئايی بو راگهياندنی حوكمی خودايه و راگهياندنی
دادپهروهری خوداو شكومهنديهكهيهتی لهبهردهم ههموو فريشتهكان و
ههموو خهلك ئهوانهی به دريژايی تهمهنيان ژياون ! وه ئهوه سهرساميهی
خهلك كه له حوكمدانی كوئاييدا دهردهكهوئیت پهيوهندي به ئهوه بناغهوه
ههيه كه حوكمدانهكهی لهسهر دامهزراره نهك خودی حوكمدانهكه .
چونكه ئهوه بناغهيهی حوكمدانهكه پي ههلهستی له كوئاييدا ئهوه نيعمهتی
خودايه (مهتا ۲۵: ۳۴) وه پهيوهندي خهلكی به عيسای مهسيح و لهگهل
يهكتر له ريگهی ههمان ئهوه نيعمهتهويه .

(د) بيردۆزی لهناوچوون

۱- بيردۆزی لهناوچوون دژهوانهی فيركردنهكاني كتيبی پيروزه .

(أ) بيردۆزی لهناوچوون .

بيردۆزی لهناوچوون فيردهكات كه جهستهو روخ (يان گيان) دوای مردن
لهناودهچن. شوڤر دهبنهوه بو ناو گوڤر له دوخی لهناوچوونی تهواوهتيدا. وه
كاتی ههستانهوه ، جهستهو روخ ناگهرينهوه بو دوخی نهست و ئاگایی
سهرلهنوئ ، بهلكو جهستهو روخيکی نوئ دروست دهبن !

وه بيردۆزی لهناوچوون فيردهكات كه دوای مردن خراپهكاران بوونيان
نيبه ؛ پاشان دۆزهخ و شوینی نازار نيبه. وه خراپهكاران بو تاههتايه
لهناودهچن و دهشارينهوه !

ههروهك بيردۆزی لهناوچوون فيردهكات كه راستودروستان ههروهها
بوونيان نيبه دوای مردن ؛ پاشان هيچ دوخيکی مام ناوهند نيبه. كاتی
ههستانهوه ، جهستهو روخی نوئ دروست دهبيتهوه !

(ب) بیردۆزی لهدستدانی نهمری یان بهدهستهینانی .

هندیک فیرکردنهکانیان بهو شیوهیه که خودا هموو خهلیکی به نهمری بهدییهناوه ، بهلام مروّف خوئی ههلیبزاردوه نهم نهمریه لهدستهبتدات له ریگهی یاخی بوونیهوه . چونکه کاتی له گوناهدا کهوتن خودا نهمری یاساغ کرد بو مروّف. بهلام خودا جاریکی دیکه نهمری دهبهخشی به توبهکاران و ئهوانهش توبهکار نین لهناویان دهبات.

لهلایهکی دیکهوه ، هندیکی دیکه پییان وایه که خودا وای کردوه ههموان مردن بچیژن ، بهلام مروّف دهوانیت نهمری بهدهست بهینیت له ریگهی گوپراییهلوه. چونکه دواي کهوتن له گوناهدا ، مروّف ئیدی هر دهبتت بمریت . بهلام خودا خوئی نهمری دهبهخشی به توبهکاران و ئهوانهش توبهکار نین لهناویان دهبات .

(ج) بیردۆزی لهناوچوون .

لایهنگرانی نهم بیردۆزه دهلین لهناوچوون واته نهمانی ههست یان لهناوچوون بهتواوتی . وه بهپیی بوچوونی هندیکیان خراپهکاران بو ماوهیهکی دیاریکراو له نازارو ناخوشیدا دهبین ولهناودهچن به هوئی گوناههکانیانهوه . وه بهپیی بوچوونی هندیکی دیکهیان خراپهکاران دواي مردن به تهاوتی لهناو دهچن.

ئهمانه بیردۆزه کهیان لهسهر ئهوا راستیه دارشته که تنها خودا لهناو ناچیت ، وه لهسهر ئهوهی ژیانای تاههتایی دهریت به باوهرداران بهلام بی باوهران لهناودهچن (واته بونیان نامینی و دهرینهوه).

۲- کتیبی پیروز دهمی بیردۆزی لهناوچوون دادهخات .

(أ) خودا نهمره له جاویدانهوه تاههتایه ، بهلام باوهرداران نهمری وهردهگرن .

نهمری خهسلهتیکه له خهسلهتهکانی خودا. بهپیی ئهوهی له ۱ تیموساوس ۶: ۱۶ هاتوه ، : تنها خودا لهناو ناچیت " . نهمهش واته ئهوه نهمرهو (نامریت) له جاویدانهوه تاههتایه !

خودا مروقی بهدیھینا وایلیکرد نهمر بیټ . ئادهم وحهوا نهمر بوون . وه خودا لهسهر وینهی خوئی بهدیھینان (پیدابوون ۱ : ۲۷) . وا دهردهكهوئیت نهم دوخی پری و تهواوتهیه دوور بیټ له دارزان و مردن . چونكه كاتی بهدیھینان ، خودا تاههتایی خسته نیو دلی خهلكهوه (كوومكار ۳ : ۱۱) . نهمهش واته جهسته و روحيانی به نهمری بهدیھینا . مهبهستی خودا نهوه بوو مروف بژی تاههتایه لهگهل خویدا ! چونكه پیش كهوتنی ئادهم و حهوا له گوناهدا هیچ كام له دیاردهكاني پیر بوونیان تووش نهبوو وه نهمردن . بهلام نهمر نهبوون بهو واتایهی كه ئیدی هرگیز نامرن . چونكه یاخی بوون له خودا ئیدی نهمریان لهدهستداو دهبیټ بمرن (پیدابوون ۲ : ۱۵ - ۱۷) . وه نهگهر بهشی سی یهمی سیپارهی پیدابوون بخوئینهوه دهرانین كه چون كهوتنه داوی مردنهوه .

كاتی ههستانهوه ، باوهرداران نهمری وهردهگرن (دهگورین بو دوخی نهمری) . وه كاتی ههستانهوه ، لاشه فهوتاههكان و نهفهوتاههكان ههلهدستهوه (اكورنسوس ۱۵ : ۴۲ ، ۵۰) . نهمهش واته كاتی ههستانهوه ، مروف نهمری دهست دهكهوئیت ؛ واته بو تاههتایه دهژی و چیژ له بهر كهتی خودا دهبینی و ههمیشه لهگهل بوونی . ئیدی باوهرداران جاریکی ديكه نامرن ! وه كتییی پیروز خهسلهتی نهمری نابهخشی به هیچ كهسیك جگه له باوهرداره راستهقینهكان نهوانهی ژیانی تاههتاییان له مەسیح دا ههیهو خودا شكودار دهكهن تاههتایه به روخ و جهستهیان .

(ب) روخ (یان گیان) مردن نهزمون ناكات .

چونكه خودا به موسای فهرموو له دهرچوون ۳ : ۶ : " من خودای باوكتم ، خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب " . وه عیسا له ئینجیلی مهتا ۲۲ : ۳۲ فهرموی : " خودا خودای مردووان نییه ، بهلكو خودای زیندووانه " . نهمهش واته كاتی ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب مردن نهوان لهناو نهچوون ، هرچهنده لاشهكانیان تا عیستاش لهناو گوردایه بهلام روژیک دیت ههلهدستهوه ، وه روچهكانیان زیندوهو بوونیان ههیه ! خودا خودای روچه مردوهكان و لهناوچوان نییه ، بهلكو خودای روچه

زیندوه‌کانه ئه‌وانه‌ی بوونیان هه‌یه! ئه‌مه‌ش واته کاتی مردن رۆ‌حی مرۆ‌ف له‌ناوناچیت ، به‌لکو له‌ مردن دهر‌بازی ده‌بیت و به‌رده‌وام ده‌بیت له‌ بوون .

(ج) لاشه‌ به‌شدار‌ی ده‌کات له‌ بوونی ناینده‌یی .

به‌پێی ئه‌وه‌ی له‌ په‌یدا‌بوون ۳: ۱۹ هاتوه ، لاشه‌ ده‌فهوتی و ده‌گه‌ر‌یته‌وه‌ بۆ خۆ‌ل دوا‌ی مردن (کردار ۲: ۲۹ - ۳۱). به‌لام بوونه‌ خۆ‌ل یه‌کسان نیه‌ به‌ نه‌بوون ! کتیبی پیرۆز فیرمان ده‌کات به‌ روونی (له‌ یۆ‌حه‌نا ۵: ۲۸ - ۲۹؛ کردار ۲۴: ۱۵ ؛ بینین ۲۰: ۱۲ - ۱۵) کاتی هاتنه‌وه‌ی دوهمی عیسا‌ی مه‌سیح جه‌سته‌ی خه‌لکی سه‌ر‌له‌نو‌ی دروست نا‌کر‌یته‌وه‌ (ئه‌وانه‌ی گۆران بۆ خۆ‌ل) ، به‌لکو هه‌له‌سته‌یه‌وه‌ له‌ مردن ! وه‌ جه‌سته‌ی راستودروست و خراپه‌کار هه‌له‌سته‌یه‌وه‌ له‌ مردن . هه‌یچ ئایه‌تیک نیه‌ له‌ کتیبی پیرۆزدا ب‌ل‌یت خه‌لکی هه‌له‌سته‌یه‌وه‌ له‌یه‌ک کاتدا ! کتیبی پیرۆز فیرمان ده‌کات له‌باره‌ی یه‌ک هه‌سته‌یه‌وه‌ بۆ هه‌موو مردوان کاتی هاتنه‌وه‌ی دوهمی مه‌سیح !

وه‌ ئایه‌ته‌کانی ۱ کۆرنسۆس ۱۵: ۳۵ - ۴۲ ؛ فیلیپی ۳: ۲۱ فیرمان ده‌کات ئه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی هه‌بوه‌ به‌ قه‌وار‌ه‌ی جه‌سته‌ی پێشوو ده‌گۆری و لاشه‌ی هه‌ستاوه‌ هاوشیوه‌ی جه‌سته‌ی مه‌سیحی شکۆدار ده‌بیت. له‌به‌ر‌ئه‌وه‌ ، هه‌سته‌یه‌وه‌ سه‌ر‌له‌نو‌ی دروست کردنه‌وه‌ی لاشه‌ی خه‌لکه‌که‌ نیه‌، به‌لکو گۆرانی جه‌سته‌ ره‌سه‌نه‌ فه‌وتاو‌ه‌کانیانه !

وه‌ ئایه‌تی مه‌تا ۲۵: ۴۶ به‌ روونی ده‌ل‌یت ، دوا‌ی رۆژی حوکمدانی کۆتایی ، راستودروست و خراپه‌کار بوونیان ده‌بیت تا‌هه‌تایه‌ ! ئه‌مه‌ش واته کاتی مردن ، رۆ‌حی ئاده‌میزاد و جه‌سته‌ی له‌ناوناچن . هه‌روه‌ها دوا‌ی هه‌سته‌یه‌وه‌ حوکمدانی کۆتایی له‌ناوناچن .

(د) نه‌مری و بوونی به‌رده‌وام جیاوازن له‌ ژیا‌نی تا‌هه‌تایی .

ژیا‌نی تا‌هه‌تایی دیاری خودایه‌ ده‌در‌یت به‌ راستودروستان و به‌س ؛ واته ئه‌وه‌ که‌سه‌نه‌ی باوه‌ریان به‌ عیسا‌ی مه‌سیح هه‌یه . به‌لام خراپه‌کاران که‌ ژیا‌نی تا‌هه‌تاییان پێ نادر‌یت واتای ئه‌وه‌ نیه‌ که‌ له‌ناو ده‌چن و ئیدی له‌ بوون ده‌س‌پ‌ر‌ینه‌وه‌ . به‌پێی ئه‌وه‌ی له‌ یۆ‌حه‌نا ۵: ۲۸ - ۲۹ ؛ کردار ۲۴: ۱۵

هاتوه لاشه‌ی باوهرداران و بی باوهران هه‌لده‌ستنه‌وه له مردن . وه به پیی
 ئه‌وه‌ی له مه‌تا ۲۵ : ۴۶ هاتوه باوهرداران ژيانی تاهه‌تایان پی دهریت ؛
 هاوکات بی باوهران ئازاری تاهه‌تایان پی دهریت . وه کتییی پیروژ
 فیرمان دهکات به روونی که هه‌موو خه‌لکی به‌رده‌وام ده‌بن له بوون !
 راستودروست و خراپه‌کار تاهه‌تایه بوونیان ده‌بیت . به‌لام کاتی
 راستودروستان چیژ له ژيانی تاهه‌تایی وهرده‌گرن ، ئه‌وا خراپه‌کاران و
 بی باوهران ئازار ده‌چیژن بو تاهه‌تایه .

(ه) فهوتان جیاوازه له سرینه‌وه له بوون .

کاتی کتییی پیروژ ده‌دوئ له‌باره‌ی مردنی مرۆقه‌وه یان فهوتانی و
 له‌ناوچوونی ، مه‌به‌ستی ئه‌وه نیه که ئیدی له بوون ده‌سپه‌ته‌وه . به پیی
 ئه‌وه‌ی له ۱ کورن‌سۆس ۵ : ۵ هاتوه ، وشه‌ی " فهوتان " واتای
 " له‌ناوچوون " نیه به‌لکو " سزا " . ئه‌و ده‌لئیت : که‌سی ئاوا بو فهوتانی
 جه‌سته بدریته ده‌ستی شه‌یتان . تا‌کو له روژی خوداوهند روچی رزگار
 بیت . کلێسا گونا‌ه‌بار راده‌ستی شه‌یتان دهکات بو فهوتانی سروشتی
 گونا‌ه‌باری (له‌ریگه‌ی نه‌خۆشی و ئازار) به هیوای رزگار بوونی روچی
 له روژی حوکمدان . شه‌یتان ناتوانی زیانی گه‌وره به مرۆف بگه‌یه‌نیت
 یان سزایه‌کی له‌را‌ده‌به‌ده‌ر ، ئه‌گه‌ر به‌هۆی سروشتی گونا‌ه‌هی مرۆقه‌وه
 نه‌بیت . به‌لام ته‌نها عی‌سای مه‌سیح ده‌توانیت سروشتی گونا‌ه‌هی مرۆف
 له‌ناو به‌ریت له ریگه‌ی کاره رزگار یه‌که‌یه‌وه !

به‌پیی ئه‌وه‌ی له ۲ ته‌سالۆنیک‌ی ۱ : ۸-۹ هاتوه ، " فهوتانی تاهه‌تایی " له
 روژی حوکمداندا دژه‌وانه‌ی ته‌واوه له‌گه‌ل بیروکه‌ی سرینه‌وه له بوون .
 چونکه ئه‌و کات ، خراپه‌کار و بی باوهران سزای له‌ناوچوونی تاهه‌تایی
 دهرین (واته سزای تاهه‌تایی) . ئه‌مه‌ش واته تاهه‌تایه ده‌ژین دوور له شکۆ
 و سه‌روه‌ری خودا . وه تۆله‌کردنه‌وه‌ی خودا له (ئایه‌تی ۸) واته ئه‌وانه بی
 به‌ش دهکات له خۆشه‌ویستی و به‌زه‌یی و چاودێریه‌که‌ی ، وه بی به‌شیان
 دهکات له بینینی شکۆ و سه‌روه‌ری عی‌سای مه‌سیح . وه به‌پیی ئه‌وه‌ی هاتوه
 له بینین ۲۰ : ۱۰ ؛ ۲۱ : ۸ ، مردنی دوهم واته فریدانه ناو ئه‌و شوینه‌ی که

خراپهكاران تيايدا نازار دهچيژن به ناگر و گوگرد ، به شهو و به روژ وه تاههتايه.

(ه) بيردووزى ههلى دوباره

۱- بيردووزى ههلى دوباره دژهوانهى فيركر دنهكانى كتيبي پيروزه .

(أ) بيردووزى ههلى دوباره فيردهكات كه مروف تهناهت دواى مردنيشى رهنگه رزگارى ببیت به عيساى مهسيح

لايهنگرانى ئەم بيردووزه دهلین ههموو خهلك ، ئەوانهى بهختى ئەوهيان نهبوو سودمهند بن له ههليك بو گوئگرتن له پهيامى ئينجيل ، يان باش بيريان نهكر دوه لهوهى كه عيسا ووتى ، يان ئەوانهى له منداليدا مردن ، ئەوا دهرفتهتيكى ديكهيان پي دهرريت بو باوهر هينان به عيساى مهسيح له دواى مردنيان . ئەوان دهلین بو هيچ كهسيك ناكري بمرئ و ههليكى ديكهى نهريتي بو گوئگرتن له ئينجيل و باوهر هينان پي . ئەوان پينان وايه دوخى تاههتايى مروف دهكريت بگوردرريت لهماوهى نيوان مردنى جهستهيى و روژى حوكمدانى كوئايى .

(ب) لايهنگرانى ههلى دوباره بيردووزه كهيان لهسهر تيگهيشتنى مروفانهى خويان بو خوشهويستى و دادپهروهى خودا دارشتوه .

ئەوان ئاماژه دهكهن به ئايهتهكانى وهك يوحنا ۳ : ۱۸ ، ۳۶ و دهلین ئايهتهكه فيرمان دهكات كه بي باوهر بوونى مهبهستدار (يان به ئەنقهست) تاكه بنهमाى حوكمدانه . ههروهها ئەوان ئاماژه به ئايهتهكانى وهكو ۱ پەترۆس ۳ : ۱۹ ؛ ۴ : ۶ و دهلین ، مهسيح مزگيني داوه بهو روچانهش كه له زيندانن (واته ئەوانهى له دونياى مردووانن و جيهانى خوارموهن) له ماوهى نيوان مردن و ههستانهوهدا . ههروهها ئەوان ئاماژه دهكهن به ئايهتهكانى وهكو ۲كورنسسوس ۵ : ۱۰ ؛ بينين ۲۰ : ۱۱ - ۱۵ و دهلین ، چارهنوسى خهلكى ديارى ناكري تهنها له روژى حوكمدانى كوئاييدا نهبيت .

۲- كتيبي پيروزه دهى بيردووزى ههلى دوباره دادهخات .

(أ) چارهنوسی تاهتایی خه لکی بریاری لهسهر دهریت لهسه بنه مای
باوهرو ژیانیان لهسهر زهوی !

ئهو شتانهی که مروّف به جهسته پیی هه لدهستی (واته کاتی ژیانیان لهسهر زهوی) ئهوهیه که بریار لهسهر چارهنوسی تاهتاییان دهدات. به لام ئهو شتانهی که پروو دهدات لهماوهی نیوان مردن و ههستانهوه دا بریار لهسهر چارهنوسیان نادات. وه ئایهتهکانی یوحنا ۳: ۱۸ - ۲۱ ، ۳۶ فیрман دهکات که چارهنوسی تاهتایی خه لکی پشت به پهوهندی کهسیتیان لهگه ل عیسی مەسیح دهبهستی کاتی ژیانیان لهسهر زهوی !

وه باسه سه رهکیهکانی بهشی سی یه می ئینجیلی یوحنا هانتی عیسی مەسیحه بو جیهان وه خه لکی چی پیدهکن لهم جیهانهی ئیستادا. وه عیسا فیری کردین که ئهوهی باوهری پی ناهینی حوکم دراوه ! ههروهک فیری کردین هه ره کهسینک رهتی بکاتهوه ژیانی تاهتایی نابینیت به لکو تورهیی خودا لهسهری دهمینیت!

ئیدی بهم شیوهیه ، چارهنوسی تاهتایی خه لک پشت به ئهو شیوازه دهبهستی که پیی ژیاون لهسهر زهوی. عیسا فیری کردین به پروونی (له مهتا ۷: ۲۲ - ۲۳ ؛ ۱۰ : ۳۲ - ۳۳ ؛ ۲۵ : ۳۱ - ۴۶) که هه ره کهسی هه لسیت به جیهه جیکردنی خواستی خودا لهسهر زهوی ، وه دان بنیت به عیسادا لهبهردم خه لکی و لهسهر زهوی ، وه به باشی مامه له بکات لهگه ل باوهرداران لهسهر زهوی ئهو شتانهی که بریار لهسهر چارهنوسی کوتاییان ددهن ! بیگومان خه لکی به کاره چاکهکانیان رزگاریان نابیت ، به لکو به گویرایه لی بو خواستی خودا. وه خواستی خودا ئهوهیه باوهربه عیسی مەسیح بهینن و به تاکه رزگارکارو خوداوهندی خوین بو ژیانیان پهسهندی بکن (یوحنا ۶ : ۲۹). وه کارهکانیان دهریدهخات که باوهرهکیان راستهقینهیه یان نا (یاقوب ۲ : ۱۴ - ۲۲). کاتی عیسی مەسیح دووباره دیتهوه ، پاداشت و سزای پشت بهوه دهبهستی خه لکی چیان کردوه بهوه هه ل و توانایانهی پییان سپیردراوو لهسهر زهوی (مهتا ۲۵ : ۲۱ ، ۳۰ ؛ ۲ کورنوس ۵ : ۱۰ ؛ بینین ۲۰ : ۱۱ - ۱۵) ! وه له حوکمدانی کوتایی ، خه لکی هیچ هه ل و دهرهتیکه دیکهیان پی نادریت

بۆ باوەر ھێنان بە عیسی مەسیح ، بەلکو چارەنوسی کۆتاییان بە ئاشکرا
رادەگەینەری ! چونکە چارەنوسی تاهەتایی خەلکی بەپێی باوەریان و
ژیانی باوەریان ئەوەی لە جەستەدا ژیان لەسەر زەوی بریاری لەسەر
دەدری !

(ب) دۆخی بی باوەران دواى مردن دۆخیکی جیگیرەو بەردەوامە .

عیسا فیرمان دەکات کە خودا راستەوخۆ سزای خراپەکاران و بی باوەران
دەدات دواى مردنیان (لوقا ۱۶ : ۱۹ - ۲۳). وە پەترۆسی نێردراو فیرمان
دەکات کە خودا خراپەکاران دەھێلێتەو بە پۆرۆژی حوکمدان . ئەو
دەیانھێلێتەو بە مەبەستیکی دیاریکراو و کانتیکی دیاریکراو . چونکە
دواى مردنیان بە جەستە ، سزاکانیان بەردەوام دەبێت تا ھاتنی پۆرۆژی
حوکمدانی کۆتایی (۲ پەترۆس ۲ : ۹) . وە دواى ھاتنی پۆرۆژی حوکمدانی
کۆتایی ، نازارەکانیان زۆر زیاتر و توند تر دەبێت . ئەوکات ،
شەرمەزاری و ریسوایی ئەزمون دەکەن بەتایبەتی کاتی خودا حوکمدانیان
لەبەرچاو و گوێی ھەموو خەلکیدا رادەگەینەری . ئیدی دەنالیین لە نازاری
دۆزەخدا نەک تەنھا بە پۆحیان (گیانیان) بەلکو بەجەستەشیان ھەروەھا ()
مەتا ۱۰ : ۲۸ ؛ ۲۵ : ۴۱ ، ۴۶) ! وە سزا دەدرین بە دەرکردنیان لە
ئامادەگی خوداوەند بۆ تاهەتایە (۱ : ۸ - ۱۰) . ئیدی تاریکیەکی
ئەنگستەچاو و بەردەوام چارەنوسی خراپەکاران دەبێت لە کۆتاییدا ()
یەھوزا ۷ - ۱۳) .

(ج) بیردۆزی ھەلی دوبارە وەك دەستیکی رەش بەکار دیت بۆ مزگینی نەدان بە ئینجیل .

ئەم بیردۆزە پێویستی ھەرە گەرنگی مزگینی دان بە ئینجیل رەتدەکاتەو !
بەلام پێویستە مزگینی بدریت بە ئینجیل لە ئیستادا بۆ باوەر ھێنانی خەلکی
(مەر قۆس ۱۶ : ۱۵ - ۱۶) . وە دەبێت جاری مۆژدەى ئینجیل بدریت
لەھەموو جیھاندا وەك شایەتیەك بۆ نەتەوەکان پیش ھاتنەوہی دوہمی
مەسیح (مەتا ۲۴ : ۱۴) !

(د) بانگهواز ناکړئ به ئینجیل دواى مردنى خهټکى له رووى جهسته يیه وه.

نایه ته کانی ۱ پترؤس ۳: ۱۸ - ۲۲ ؛ ۴: ۱۰ ۶ هه مان بابه ت له خو
ناگرئ. دواتر ، ده بیټ به کار نه هینرئ پیکه وه بو یار مه تیدانی بیردووزی
هه ی دوباره ، چونکه ئهم نایه تانه باسی بانگهواز و جارى ئینجیل ناکات
بو خهټکى له دواى مردنیان . وه به هوى خراب به کار هینانی ئهم نایه تانه ،
به ورده کار یه وه دواتر راقه یان ده کین .

۳- بیردووزی هه لى دوباره دار یژراوه له سه ر بنه ماى راقه یه کى
دیاریکراو بو نایه ته کانی ۱ پترؤس ۳: ۱۸ - ۲۲ ؛ ۱ پترؤس ۴: ۱-

۶.

(أ) مزگینیدان به خهټکى له دونیای مردووان .

به پئی راقه ی خاوه ن بیردووزی هه لى دوباره بو نایه ته کانی ۱ پترؤس ۳:
۱۸ - ۲۲ ده لئى ، رو حى (گیان) ی عیسا ی مه سیح دابه زى بو زیندان
(دونىای مردووان) له ماوه ی نیوان مردن و هه ستانه وه دا . وه راقه ی
دونىای مردووان ده کات به وه ی جیهانى خوار ه وه ؛ واته شوینى مانه وه
نشینگه ی رو حى نه و خهټکانه ی پیش هاتنى مه سیح ژیاون.

(ب) جاردانى موژده به ئینجیل .

به پئی راقه ی خاوه ن بیردووزی هه لى دوباره ، نایه ته کانی ۱ پترؤس ۴: ۶
ده لئى ، عیسا جارى موژده ی ئینجیلی دا به رو حى خهټکى له دونیای
مردوواندا ، دواى مردنیان تا کو هه لیکى دیکه یان بداتئ بو رزگار بوون.

(ج) راقه ی راسته قینه .

نایه ته کانی ۱ پترؤس ۳: ۱۸ - ۲۲ نادوئ له باره ی دابه زینى مه سیح بو
جیهانى خوار ه وه بو جاردانى موژده به ئینجیل ، به لکو ده دوئ له باره ی
به رزبونه وه ی عیسا به سه رکه وتوانه بو ئاسمان و را گه یاندنى سه رکه وتنه
کو تاییه که ی .

ههروهه ئايهتهكانى ۱ پەترۆس ۴ : ۱ - ۶ نادوئى لهبارەى مزگىنيدان به مردووان ، بهلكو دەدوئى لهبارەى مزگىنيدان به ئيجيل بۆ خەلكى لهزيانياندا . لهبەرئەوه ، بىردۆزى هەلى دوباره بىردۆزىكى ناكتىبەه !

۴- راقەى راستەقىنە بۆ ئايهتهكانى ۱ پەترۆس ۳ : ۱۸ - ۲۲ .

روداوى مەزنى باسكراو له ۱ پەترۆس ۳ : ۱۸ - ۲۲ بەرزبونەوه سەرکەوتوانەكەى عيسايە بۆ ئاسمان ؛ واتە راگەياندى سەرکەوتنە كۆتايىهكەى بەسەر هەموو شتێكدا له گەردوون !

(أ) ئايهتى ۱۸ دەدوئى لهبارەى كارە كفارەتمەندانەكەى عيساو لهبارەى ناستكر دنەوهكەى ئەوهى پىي هەستا له رىگەى مردنى و هەستانەوهيدا .

كاتى عيسا مرد ، تەنها سروشته مرۆبىهكەى مرد . وه دەستهواژەى " مرد به لاشە مرۆفانەكەى" واتە ئەو مرد لەو كاتەدا كه خاوەنى جەستهيهكى لاوازى بارگران به گوناھەى مرۆفایەتى بوو (رۆما ۱ : ۳) . وه به مردنى ، ئىدى عيساى مەسيح سروشته مرۆبىه لاوازهكەى واز ليهيئاو هەموو ئەوانەى پچراند كه پەيوەندى به گوناھەو مردنەوه هەبوو . وه كاتى هەستانەوهى ، ئىدى عيسا رۆحى سپارد به باوكى ئاسمانى (لوقا ۲۳ : ۴۶) . ئىدى بەم شيوەيه ، كاتى عيسا مرد ، جەستەى نىژرا له گۆردا ، هاوكات رۆحى لهگەل خوداى باوك بوو . وه له هەموو كتیبى پىروژدا ئايهتێكى تىدا نىبه بلئى ، رۆحى مەسيح دابەزىوه بۆ دۆزهخ يان دونياى مردووان يان جيهانى خوارەوه !

وه كاتى عيسا هەستايەوه ، تەنها سروشته مرۆفانەكەى هەستايەوه . وه " به رۆحى زىندوووه گەرايهوه" ؛ واتە جەستەى مرۆفانەى هەستايەوه له نيو مردوان و زىندوو بۆوه به هيزى رۆحى پىروژ (به هيزى سروشته خوداييهكەى ؛ ههروهه پرۆانه يوحننا ۳ : ۱۷ - ۱۸) . وه دواى هەستانەوهى هەموو جەستەى بوه جەستهيهكى شكۆدار و ملكهچى تهواو بۆ رۆحى پىروژ (رۆما ۱ : ۴ ؛ كۆلۆسى ۲ : ۹) ! لەو ساتە به دواوه ،

عیسا وهکو مروّف نهگه رایهوه به جهستهی مروّفانهی لاواز بژی ، بهلکو بووه زیندوو به هیژی رۆحی پیروژ . وه لهو ساته به دواوه ، خودای باوک دهسه لاتیکی دایه له سهرووی ههموو دهسه لاتیکی گهردون (مهتا ۲۸ : ۱۸ ؛ ۱ کورنسووس ۱۵ : ۲۵ ؛ ئەفسووس ۱ : ۲۰ - ۲۳ ؛ فیلیپی ۲ : ۹ - ۱۱ ؛ بینین ۱ : ۵).

(ب) نایهتهکانی ۱۹ ، ۲۰ دهوین لهبارهی رۆیشتنی عیسا و مزگینیدانی.

رۆیشتنی عیسا دواي ههستانهوهی .

عیسای مهسیح به هیژی رۆحی پیروژ ههستایهوهو رۆیشت که هاوکات ئەو له دۆخی ههستاوهییدا بوو کاتی دهرویشت بو شوینیک بو مزگینیدان به شتیک ! وه به پپی نایهتهکانی ۱۸ ، ۱۹ رۆیشتنی عیسا پیش ههستانهوهی نهبووه ، بهلکو دواي ههستانهوهی ! لهبرئهوه ، عیسا نهرویشت لهماوهی نیوان مردن و ههستانهوهیدا بو هیچ شوینیک و مزگینی نهدا به هیچ شتیک به رۆح . بهلام دواي ههستانهوهی ، عیسا رۆیشت بو شوینیک و مزگینی دا به شتیک به جهستهی ههستاوهی شکوداریهوه !

رۆیشتنی عیسا بهرزبونهوه بوو نهك دابهزین .

بهپپی باسهکه بو (نایهتی ۲۲) ، رۆیشتنهکهی بو هیچ شوینیکی جیهانی خوارهوه نهبوو ، بهلکو بهرزبونهوهی بوو بو ئاسمان ! لهبرئهوه عیسا دانهبزی بو رۆحه مردوهکان له جیهانی خوارهوه ، بهلکو بهرزبووه بو ئاسمان و لای راستی خودای باوک دانیشت !

وه له ئینجیلی یوحنا ۱۲ : ۳۲ ، دهروانینه ههستانهوهی عیسا و بهرزبونهوهی و دانیشتی لای راستی خودای باوک که یهك " بهرزبونهوهی " بو لای خودا . وه له بینین ۱۲ : ۵ به تنها یهك رفاندن بو لای خودا دهبینینهوه . وه له ۱ پەترۆس ۳ : ۱۹ - ۲۲ ههستانهوهی عیسا و بهرزبونهوهی و دانیشتی لای راستی خودای باوک ههموی به یهك بهرزبونهوه بو لای خودا دهبینینهوه !

رۆیشتنی عیسا راگهیاندنی سهرکهوتنهکهی بوو .

ئایهتی ۱۹ نألایت که " جار دانهکهی " مهسیح به ئینجیل بووه . چونکه وشهی رهسهنی بهکارهاتوو لهم دهقهدا واته " راگهیاندن " بهلام ناوهرۆکی ئهم راگهیاندنه چی بوو؟ له زمانی رهسهندا دهبینین که " رۆیشتن " و " جار دان " سهر بهیهکن . به رۆیشتنی ، عیسا بو زیندانیهکانی راگهیاند ئهوانهی له زیندانی شتیکیدا بوون . وه رۆیشتنهکهی (یان بهرزبوونهوه) سهرکهوتوانهکهی بو ئاسمان راگهیاندن بوو (یان جار دان یان مزگینی دان) بوو خۆی له خۆیدا . چونکه بهرزبوونهوه سهرکهوتوانهکهی بو ئاسمان بهلگه بوو لهسهر سهرکهوتنی کۆتایی . وه ئایهتی ۱۹ نادوی لهبارهی جار دان به ئینجیل ، بهلکو لهبارهی راگهیاندنی بهرزبوونهوه سهرکهوتوانهکهی عیسا بو ئاسمان به سهرکهوتنی کۆتایی !

رۆیشتنی عیسا راگهیاندنیکی بوو ئاراستهی ههموو بوونهوه ره یاخیهکان کرا .

ئایهتهکانی ۱۹ ، ۲۰ دهخوینینهوه که راگهیاندنی سهرکهوتنهکه ئاراسته بوو به دیاریکراوی بو ئهو کهسانهی " رۆحیان له زیندانه بههۆی یاخی بوونیان دوای ئهوهی مزگینییان رهتکردهوه له سهردهمی نوحدا ، کاتی خودا پشوو درێژانه ئارامی گرت بهدریژایی ئهو ماوهیهی که نوح کهشتیهکهی دروست دهکرد " . بهلام ئهوانه کین که رۆحهکانیان له زیندانبههۆی یاخی بوونیان له خودا؟ رۆحی ئهو خهڵکانهیه که له لافاوهکهدا تیاچوون وه به زیندانیکراوی له دۆزهخدا مانهوه . له پهیدا بوون ۶ : ۵ دهخوینینهوه ئهوانه نهوهیهکی خراپهکار بوون ، ههروهها له ۲ پهرۆس ۲ : ۵ دهخوینینهوه که نوح جاری راستدروستی دهدا . لهگهڵ ئهوهی که نوح باوهری به وشهی خودا کردو کهشتیهکی دروست کرد ، بهلام ئهوانه خراپهکار بوون و سوکایهتیان به وشهکانی و هۆشداریهکانی کرد سهبارهت به لافاوهکه ئهوهی که دیت بهسهریاندا وهك حوکمدانیکی له خوداوه . وه ئهوان تهنها به بی باوهر بوون بهوهی پینان وترا ، بهلکو خۆیان گیل کرد له دروستکردنی کهشتیهکه ههرچهنده ئهوه لهناوچوونیان دهخستهوه یاد که دیت بهسهریاندا . ئیدی بهم شیوهیه ، ئهوان یاخی بوون له

هۆشدار یه‌کانی خودا و سوکایه‌تیاں کرد به پشوو در یژی‌هه‌که‌ی خودا بۆ
ماوه‌ی نزیکه‌ی سالئیک (۱ پەترۆس ۳ : ۲۰ ؛ پەیدابوون ۵ : ۳۲ ؛ ۶ : ۳ ؛
۷ : ۶) . به‌لام کاتی لافاوه‌که هات ، نوح پاداشتی باوه‌ره‌که‌ی وەرگرت ،
وه حوکمدرا به‌سه‌ر ئهو نه‌وه خراپه‌کار هدا به‌هۆی بی باوه‌ریان (عیبرانیه‌کان ۱۱ : ۶) .

وه به‌ پپی ئه‌وه‌ی هاتوه له ئینجیلی مه‌تا ۲۴ : ۳۷ - ۳۹ ، عیسا پیمان ده‌لئیت
که ئهو خه‌لکه‌ی "سه‌رده‌می نوح" هیمایه‌کن بۆ هه‌موو ئهو خه‌لکه‌ی
یاخین و که‌مه‌تر خه‌من له جیهاندا ! له‌به‌ر ئه‌وه ، به‌رزبوونه‌وه‌ی عیسا بۆ
ئاسمان راگه‌یانندی سه‌ر که‌وته‌هه‌که‌ی بوو به‌سه‌ر هه‌موو خه‌لکه‌ی یاخی و
خراپه‌کار هکاندا ئه‌وانه‌ی ئه‌گه‌ر چی له پێش هاتنی یه‌که‌می مه‌سیح ژیاون
یان دوای . له‌هه‌مان کاتدا ، به‌رزبوونه‌وه‌که‌ی هۆشدار ی بوو بۆ
زیندوه‌کان تاکو تۆبه بکه‌ن . ئیمه له ریگه‌ی نایه‌ته‌کانی دیکه‌ی کتییی
پیرۆزه‌وه ده‌زانین که مردنی مه‌سیح و هه‌ستانه‌وه‌ی و به‌رزبوونه‌وه‌ی و
دانیشتنی لای راستی خودای باوک راگه‌یانندی سه‌ر که‌وته‌هه‌که‌ی بوو به‌سه‌ر
هه‌موو هیژیکی خراپه‌کاری رۆحی (ئه‌فه‌سۆس ۱ : ۲۰ - ۲۲) وه‌کو
شه‌یتان و هاوه‌له‌کانی (یۆحنا ۱۲ : ۳۱ - ۳۲ ؛ بینین ۱۲ : ۵ - ۹ ؛ ۲۰ : ۱ ،
۳ ، ۷) ، وه رۆحه‌ پیه‌سه‌کان (ئهو فریشتانه‌ی که‌وتن) (لوقا ۸ : ۳۱ ؛
کۆلۆسی ۲ : ۱۵ ؛ ۲ پەترۆس ۲ : ۴ ؛ دادوه‌ران ۶ ؛ یه‌هوزا ۶ ؛ بینین ۹ :
۱) ، وه هه‌موو حکومه‌ته خراپه‌کار هکان له‌جیهاندا (زه‌بو ۲ : ۸ - ۱۲) !
ئیدی به‌م شیوه‌یه ، به‌رزبوونه‌وه‌ی عیسا بۆ ئاسمان راگه‌یانندی سه‌ر که‌وته‌هه‌که‌ی
کۆتاییه‌که‌ی بوو !

(ج) نایه‌ته‌کانی ۲۱ ، ۲۲ ده‌دوین له‌باره‌ی هه‌ستانه‌وه‌ی مه‌سیح و
به‌رزبوونه‌وه‌ی و دانیشتنی لای راستی خودای باوک .

به‌پپی ئه‌وه‌ی هاتوه له ۲ کۆرنسۆس ۲ : ۱۴ ؛ ئه‌فه‌سۆس ۴ : ۸ ، کاتی
مه‌سیح به‌رزبووه بۆ ئاسمان ، هه‌موو باوه‌رداران ی به‌ریوه‌برد و هک دیل
له‌ناو که‌ژاوه‌ی سه‌ر که‌وتندا . دیلی کردن (یان په‌لکێشی کردن بۆ خۆی) به
خۆشه‌ویستی و نیعمه‌ته راگه‌یه‌نراوه‌که‌ی له ئینجیلدا . وه که‌ژاوه‌ی
سه‌ر کوتتی ئاماژه‌یه بۆ ئه‌وه‌ی که مه‌سیح زāl بوو به‌سه‌ر گوناوه‌و مردندا

له پیناوی گلهکهی ئهویش له ریگهی مردنی لهسەر خاچ. ههروهها ئه
بۆ جیهانی دهرخست له ریگهی بهرزبوونهوه سهرکهوتوانهکهی بۆ ئاسمان
که خهڵکانیک ههیه ملکهچیان دهکات به بهزهیی و نیعمهتهکهی !

وه به پپی ئهوی هاتوه له کۆلۆسی ۲: ۱۵ ، عیسا ئهوه هیزانهی راپیچکرد
وهک دیلی جهنگ به قۆلبهست کراوی . ئهوانه به دواي مهسیحی
سهرکهوتوودا دهرۆیشتن کاتی چوونه ناو سهرکهوتنه ئاسمانیهکهی !

وه به پپی ئهوی هاتوه له ۱ پهترۆس ۳: ۲۱- ۲۲ ، ههموو دهسهلات و
حکومهتهکان ملکهچ کران بۆ مهسیح دواي ههستانهوی و بهرزبوونهوی
و دانیشتنی لای راستی خودای باوک . چونکه عیسا خۆی پاشای پاشاکان
و گهورهی گهورهکانه (مهتا ۲۸: ۱۸ ؛ ئهفسۆس ۱: ۲۰- ۲۳ ؛ بینین
۱۷: ۱۴). وه به پپی ئهوی هاتوه له ۱ کۆرنسۆس ۱۵: ۲۵ ؛ فیلیپی ۲:
۱۰- ۱۱ ، ههموو ئهوانهی ملکهچ نابن بۆ سهرکهوتنهکهی مهسیح که له
بهزهیهکهیدا راگهیهنراوه ، رۆژگاریک دیت لهو سهرکهوتنهیدا که له
حوکمدانیدا رادهگهیهنری ملکهچ دهکرین !

۵- راقهی راستهقیینه بۆ نایهتهکانی ۱ پهترۆس ۴: ۱- ۶.

ئهوه رووداوهی ۱ پهترۆس ۴: ۱- ۶ ئاماژهی بۆ کردوه ، مزگینیدانه به
خهڵکی له کاتی ژیاناندا لهسهر زهوی (بهلام لهو کاتهدا پهترۆسی
نێردراو نامهکهی تیدا نوسیوه ئهوان مردوون) . وه ئهم نایهتانه دهبوی
لهبارهی بانگهوازی ئینجیل کاتی ژیانان له جهستهدا ولهسهر زهوی تاكو
رزگاری بهدهستهبهینن و ژیانیکی پیروژ بژین کاتی ژیانان له جهستهدا
ههروهها ! وه ئهوه دهبوی ههروهها لهبارهی پیویستهکانمان تاكو ژیانیکی
رۆحی بژین لهم جهستهیهی ئیستاماندا لهگهڵ ئهوهی ئهم جهستهیه دهمریت
رژیک له رۆژان له ئایندهدا . وه له ۱ پهترۆس ۴: ۶ دهخوینینهوه : "
چونکه بۆ ئهم هۆیه موژده درایه مردووانیش ، تاكو به گیرهی خهڵک له
جهستهدا حوکم بدرین ، بهلام به گیرهی خودا له رۆحدا بژین."

(أ) نایهتی ۶ فیرمان دهکات لهبارهی ئامانج له مزگینی دان به ئینجیل

هۆکاری راسته‌قینه بو بانگه‌وازیی ئینجیل بو خه‌لکی ئه‌وه‌یه یان بو
رزگار ییانه یان بو حوکمدانیان ! ئایه‌تی ۳: ۵ ده‌لێت ئه‌و خه‌لکانه‌ی
به‌رده‌وامن له‌ ژیا‌نی گونا‌هه‌و خرا‌په‌کاری حوکم ده‌درین ! وه‌ ئایه‌ته‌کانی
۱، ۲، ۶ ده‌لێت با‌وه‌ردارانێ راسته‌قینه ئه‌وانه‌ی هه‌موو ژیا‌نیان له‌سه‌ر
زه‌وی گو‌یرایه‌لیه‌ بو‌ خودا رزگاریان ده‌بیت ! وه‌ له‌ ئاینده‌دا حومی مردن
به‌سه‌ر جه‌سته‌ی هه‌مواندا ده‌دریت (ته‌نا‌هت با‌وه‌ردارانیش). ئه‌مه‌ش واته
جه‌سته‌ی با‌وه‌رداران له‌سه‌ر زه‌وی حوکمی مردنی به‌سه‌ردا دراوه‌ هه‌ر
وه‌ك چۆن بو‌ هه‌موو خه‌لکی سه‌ر زه‌وی دراوه‌ (عیبرانیه‌كان ۹: ۲۷).
ئیدی به‌م شیوه‌یه ، ده‌بیت جه‌سته‌ی با‌وه‌رداران بمری چونکه‌ گوشت و
خوینه و ناتوانی به‌شدار بیت له‌ شان‌شینی خودا (۱ کۆرنسۆس ۱۵: ۵۰).

به‌لام هه‌موو خه‌لك ئه‌وانه‌ی وه‌لامی ئینجیل ده‌ده‌نه‌وه‌ بو‌ خودا ده‌ژین به
پیی رۆح . ئه‌مه‌ش واته‌ ئه‌وان بو‌ خودا ده‌ژین (به‌ رۆحی نوییان یان
له‌دایکبوونه‌وی دوهم)، وه‌ ده‌بیره‌ستن و خزمه‌تی ده‌کن له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی
زۆر به‌یان به‌هۆی چه‌وسانه‌وه‌ ده‌مرن . به‌لام له‌ ناخه‌وه‌ دلخۆشن به
وشه‌ی خودا و رینگاکه‌ی (یوحنا ۴: ۲۳- ۲۴ ؛ رۆما ۷: ۲۲، ۲۵). به
کورتی هه‌موو با‌وه‌ردارانێ راسته‌قینه ژیا‌نیکی پیرو‌ز ده‌ژین !

مزگینی درا به " مردوه‌کان " واتای مه‌به‌ستدار لیره‌دا ئه‌و خه‌لکانه‌یه‌ که
گو‌یبیستی ئینجیل بوون و با‌وه‌ریان به‌ عیسا‌ی مه‌سیح هینا له‌ ژیا‌نی سه‌ر
زه‌ویاندا ، وه‌ مردن به‌ هۆی چه‌وسانه‌وه‌ یان مردنی ئاسایی . ئیدی به‌م
شیوه‌یه ، ئه‌وانه‌ به‌ جه‌سته‌ی مردبوون کاتی په‌ترۆسی نیردراو ئه‌م نامه‌یه‌ی
نوسی . له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی ئه‌وان با‌وه‌ریان به‌ عیسا‌ی مه‌سیح هینابوو کاتی
له‌جه‌سته‌دا ده‌ژیان ، به‌لام با‌وه‌رکه‌یان جه‌سته‌یانی نه‌پاراست له‌کاتی
چه‌وسانه‌وه‌دا . به‌لام با‌وه‌رکه‌یان رزگاری کردن له‌ حوکمدانی گونا‌هه‌و
مردنی تاهه‌تایی . هه‌روه‌ك ژیا‌نیکی پیرو‌ز ژیا‌ن له‌ نێو چه‌وسانه‌وه‌دا !

(ب) فیرکردنه‌کانی ئایه‌تی ۶ پشتگیری پیرو‌زی هه‌لی دوباره‌ ناکات .

ئایه‌تی ۶ به‌ هیچ شیوه‌یه‌ك واتای ئه‌وه‌ نیه‌ موژده‌ی ئینجیل بدری به‌ رۆحی
مردوه‌کان له‌ جیهانی خوار ه‌وه‌ یان له‌ دۆزه‌خ چونکه‌ ئه‌م رۆحانه‌ چیت

جسته‌یان نییه ! له‌بهر ئه‌وه ، تنه‌ها راقه بو ئایهتی ٦ ئه‌وه‌یه موژده‌ی ئینجیل بدریت به خه‌لك پيش ئه‌وه‌ی وه‌ك خه‌لكانی دیکه حوكم بدرین له رووی جسته‌یان‌ه‌وه ! واته پيش مردنیان له جسته‌دا ! وه ناکرئ راقه‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌ وای بیت که واتای ئه‌وه بیت موژده‌ی ئینجیل بدریت به خه‌لكی دوا‌ی مردنیان له جسته‌دا (یان رۆحی ئه‌و خه‌لكانه‌ی مردوون) چونکه ئه‌و رۆحانه ئیستا جسته‌یان نییه و رهنگه حوكم بدرین به مردن ئه‌گه‌ر موژده‌یان بدریتی به ئینجیل !

ئهمه‌ش واته فیرکردنه‌کانی ئایهتی ٦ نافه‌رموئ ، که موژده‌ی ئینجیل بدریت به‌و که‌سانه‌ی مردوون له جیهانی خواره‌وه یان دۆزه‌خ .

پوخته : هیچ به‌لگه‌یه‌ك نیه له کتییی پیروژدا له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی خه‌لكی هه‌لی دوباره‌یان پی دهریت بو گوییست بوون له ئینجیل و ده‌سکه‌وتنی رزگاری دوا‌ی مردنیان ! ئینجیل موژده‌ی پی دهریت بو ئه‌و خه‌لكانه‌ی له ژیاندان له‌سه‌ر زه‌وی و به‌س . وه له‌سه‌ر بنه‌مای باوه‌ریان یان بی باوه‌ریان له ژیاناندا له‌سه‌ر زه‌وی بریار له‌سه‌ر چاره‌نوسی تاهه‌تاییان دهریت . له‌بهر ئه‌وه " ئه‌وه‌تا ئیستایه کاتی په‌سه‌ندی خوداو . ئیستایه رۆژی رزگاری " (٢ کۆرنسۆس ٦ : ٢) ! " کاته‌که هاتۆته دی و پاشایه‌تی خودا نزیك بوته‌وه . تۆبه بکه‌ن ، باوه‌ر به ئینجیل به‌ینن ! " (مه‌رقۆس ١ : ١٥).